

Nytt om gammelt

Februar 2025 - Nr. 1 /25 FÅBERG OG LILLEHAMMER HISTORIELAG

Foto: Tove Bakken

**Fåberg og Lillehammer historielag
har årsmøte søndag 23. mars 2025 kl. 17
på Skihytta i Øvre Ålsbygda, Nordsetervegen.**

Sakliste:

1. Godkjenning av innkallingen.
2. Konstituering
3. Styrets årsmelding for 2024
4. Godkjenning av regnskapet for 2024. (Sammen med budsjettet vil det bli lagt ut på hjemmesida til historielaget i god tid før årsmøtet, og presenteres på skjerm på møtet.)
5. Innkomne saker (Saker som ønskes behandlet på årsmøtet må være styret i hende innen 9. mars)
6. Aktiviteter og budsjett for 2025 til uttalelse.
7. Medlemskontingent for 2026 (Styrets forslag er at kontingenten for 2026 forblir uendret med 300,- for enkeltmedlemmer og 400,- for familier.)
8. Valg

Det blir enkel servering fra 16.30

Etter årsmøtet vil vi få en orientering om Øvre Ålsbygda i Nordre Ål ved Mikael Finsveen.

Gi melding til Grethe Borgen tlf. 995 35 880
eller epost: borgengrethe@gmail.com om du trenger skyss,
så skal vi prøve å ordne det.

Årsmelding for Fåberg og Lillehammer historielag 2024

Førrige årsmøte ble holdt 10. mars 2024 på Fåberg menighetshus. Årsmøtedokumentene var gjengitt i Nytt om gammelt nr. 1/24. Regnskap og budsjett ble lagt ut på hjemmesida. Det var 38 frammøtte. Jostein Valved ble valgt som møteleder. Harald Thoresen orienterte om Fåberg stasjonsby, under tittelen «Fåberg stasjonsbys vekst og fall».

1. Tillitsvalgte 2024

Leder	Grethe Borgen	(2024/2025)
Styremedlemmer	Mikael Finsveen	(2024/2025)
	Aud Hulberg	(2023/2024)
	Eystein Brandt	(2023/2024)
	Tove Pauline Bakken	(2023/2024)
	Kjell Bratbergsengen	(2024/2025)
Varamedlemmer	Per Presterud	(2024)
	Marianne Kval	(2024)
Revisor	Erling Lier	(2024)
Vararevisor	Sissel Skylltbekk	(2024)
Valgkomite	Terje Holen, Inger Elisabeth Fryjordet og Ragnhild Hjelle Carlsson.	

På styremøtet 21.3.2024 ble nytt styre konstituert med følgende rollefordeling: Nestleder Mikael, kasserer Eystein og sekretær Aud.

Styret har hatt 8 styremøter i 2024 og behandlet 67 saker.

Medlemskontingenten 2025 ble satt til 300,- for enkeltmedlemmer og 400,- for familiemedlemskap.

Ved utgangen av 2024 hadde Fåberg og Lillehammer historielag:

- **2 æresmedlemmer (Richard Fauskrud og Ivar Olstad)**
- **331 enkeltmedlemmer (330 ved utgangen av 2023)**
- **120 familiemedlemskap (121 ved utgangen av 2023)**
- **Til sammen 453 medlemmer (451 ved utgangen av 2023)**

2. Bøker og medlemsblad

Det er gitt ut 3 nummer av Nytt om gammelt i 2024, og vi har gått over til å sende medlemsbladet digitalt til dem som har epost-adresser. Det sparer oss for en god del porto. I år lanserte vi **Årbok nr. 43**. 3. november på Kirkesenteret. Dag Waaler fortalte om Knappefabrikken, Årboka omtaler også blant annet det årlige Jørstadmørenet og det er artikler om utvandring fra vårt distrikt.

Fra og med Årbok 43 er Lasse Follestad, Follestad Design, engasjert som formgiver.

Årbokredaksjonen har bestått av Live Sætre, Karen Bleken, Halgrim Øistad, Geir Linberg, Dagne Lund og Jorun Krukhaug Kilvær, samt Jørgen Skaug som fotoredaktør. Live Sætre gikk bort høsten 2024.

3. Representasjon

- Grethe, Eystein og Tove deltok på Gudbrandsdalsseminaret 19. mars på Maihaugen.
- Grethe representerer oss i Lillehammers 200 års Jubileumskomite 2027.
- Grethe, Thorstein Hernes og Inger Elisabeth Fryjordet representerer historielaget i Lillehammer kommunes navnekomite.
- Grethe deltok på årsmøtet til Gudbrandsdal historielag 21. april.

- Grethe, Terje Moringen og Jostein Valved deltok på avslutningslunsj 6. mai, for restaureringen av krigsgravene på Jørstadmoen.
- Aud, Kjell og Grethe representerte på Kulturarkonferanse på Hamar, 24. mai.
- Per og Grethe sto på stand for historielaget på Fåbergdagen 24. august.
- Grethe og Mikael deltok på Gausdal historielag og Slekt og Data sitt temamøte om finneinnvandring i Gausdal 5. oktober.
- I oktober var Grethe rundt på alle bo- og service-institusjonene i kommunen og kåserte om gamle Lillehammer-originaler.
- Historielaget har bidratt med bøker og bilder til innredningen av kafe Fønix.
- Julemarkedet på Maihaugen. Vi deltar der hvert år, og i år fikk vi 3-4 nye medlemmer. Vi fikk presentert oss og solgte bøker som godt dekket standsleien.

4. Ole H. Rønningens samlinger

Grethe er historielagets representant i styret. Samlingen holder til på gården Nedre Rud på Brøttum. Terje Holen er styreleder, Ådne Norheim og Aud Bakka (eier av Nedre Rud) er styremedlemmer.

5. Turer

Lørdag 8. juni inviterte vi på tur til Ringebu Stavkirke og Prestegård, med omvisning og lunsj hos Annis på Ringebu. Dessverre måtte vi avlyse turen, da vi ikke fikk nok antall deltagere til å dekke utgiftene.

14. september var det gåtur på Vingnes-landet (tur nr. 20 i Vandrebo-ka). 15 personer var med på en tur som gikk rundt Vingnes. Turen gikk til Leirvika med en sving innom gravplassen, opp Kastrudvegen forbi Børke gård og opp til Steinerskolen for en pause med medbrakt mat og drikke. Ned Hovslivegen tilbake til utgangspunktet, Vingnes gård. Skapelig vær, med sol, men med noen høstlige vindkast. Ivar Olstad og Arild Evensen var turledere.

6. Lokalhistoriske seminarer

Arrangementene er i samarbeid med biblioteket. For å bedre økonomien i laget tar vi nå kr 50,- i inngang.

31/1. Kristina Skåden: *Mat og matkultur*

28/2. Tore Pryser: *Gestapo i Lillehammer*

13/3. Svein Amblie: *Det lokale helsevesenets historie del 1.*

25/9. Hans Jørgen Wahlin Weihe: *Mesnaelva*

9/10. Kåre Hosar og Tord Buggeland: *Om håndverkere/dekorasjonsmalere fra området.*

16/10. Dag Leonardsen: *Mannskorbevegelsen og Mannskoret Klang*

6/11. Brynjulf Handgaard: *Innvandring i Lillehammer, flyktninger forteller*

7. Internett og facebook

Historielaget har en internettside som til enhver tid er oppdatert med nyheter, arrangementer, bokutvalg, bokpriser, register til årbøkene, lederspalte, lagsdokumenter, medlemsbladet Nytt om gammelt m.m. Adressen er <https://www.faberghistorielag.no>. Historielaget har også en åpen facebook-gruppe, Fåberg og Lillehammer historielag. Thorstein Hernes og Anette Audenhus Røsjorde er ansvarlige for å drifte facebookside.

8. Fotograppa

Fotograppa har nå inngått et samarbeid med fotoavdelingen på Maihaugen. Maihaugen skal ta seg av skanning, og lagring/oppbevaring av bilder på en sikker og fototeknisk korrekt måte. Etter hvert blir bildene lagt ut på Digitalt museum og blir tilgjengelige fra historielagets nettside. Faste medlemmer i fotograppa er Mikael Finsveen, Egil Malme, Vegard Bjørnson og Erling Lier.

Grasrotandelen. Hvis du spiller hos Norsk tipping, bestemmer du selv hvem som skal få en liten del av innsatsen din. Grasrotandelen gir deg som spiller, mulighet til å bestemme hvem noe av overskuddet skal gå til. Hvis du vil gi Grasrotandelen til Fåberg og Lillehammer historielag, er vårt org. nr. 989704656.

9. Kulturstier

Fåberg kultursti har også i 2024 vært benyttet av lokalbefolkningen og tilreisende. Over 500 har registrert seg i gjesteboka. Grunneierne sørger for at kulturstien vedlikeholdes ved grasklipping, kantslått og motorsagarbeid. Per Prestrud er historielagets representant i driften av kulturstien. Mesna kultursti: Det er fortsatt et samarbeid mellom begge Rotaryklubbene i byen og historielaget. Dugnad gjennomføres et par ganger i året.

10. Lagerhold, lagersjef og bokbestillingsansvarlig

Historielaget har en altfor stor lagerbeholdning av eldre bøker i forhold til behovet. Dette krever mye plass og medfører derfor ekstra kostnader. Vi har delt ut bøker til grunnskolene og til bo- og service- sentrene i kommunen. Kjell Helge Moe sa opp sin funksjon som ansvarlig for lager og bokbestillinger høsten 2024. Norodd Bakkeberg tok over fra 01.01.2025.

11. Stedsnavnskartfestings-gruppa

Dette har gått smått det siste året. Vi tar sikte på å fullføre prosjektet i 2025.

12. Lillehammers 200-årsmarkering

Grethe er vår representant i jubileumskomiteen. Vi har vedtatt å støtte jubileumsmarkeringen med inntil 250.000 kr til formål som er i historielagets ånd. Aktuelle tiltak som er i gang/under planlegging og som historielaget er involvert i er:

- Lillehammer og Fåberg historie bind 4, perioden fra OL og fram til i dag.
- Kartprosjekt; Byens gradvise utvikling via kart og planer. Per Erik Fonkalsrud er initiativtaker og primus motor sammen med en arbeidsgruppe. Historielaget har tatt formelt eierskap til prosjektet og Kjell er lagets representant i arbeidsgruppen.
- Et lokalhistorisk skoleprosjekt som skal gi barn og ungdom innsikt om lokalhistorien.
- De blå informasjonsskiltene i byen: Mesna Rotary var initiativtaker, Ivar Olstad og historielaget har stått for tekstene på skiltene.

13. Lokalhistorisk senter på Leseriet i Lillehammer bibliotek.

Historielagets æresmedlem Jon Thorsrud døde i 2024, og testamenterte bøker og penger til utvikling av et lokalhistorisk senter i samarbeid med Lillehammer bibliotek.

Lokalhistoriske foredrag våren 2025

5. februar: Svein Amblie: *Fra smittsomme sykdommer til overflodslidelser*

19. februar: Tore Pryser: *Krigsseilerne fra Fåberg og Lillehammer*

5. mars: Terje Joranger, Utvandremuseet: *Utvandringa fra Fåberg til Nord-Amerika i et 200-års perspektiv*

19. mars: *Fotosamlingen ved Stiftelsen Lillehammer museum – Glimt fra Lillehammer ved konservatorene Svein Gynnild og Jan Ove Vasaasen*

Alle på Lillehammer bibliotek kl 1830

Handlingsplan for FLH for 2025

1. Utgi årbok nr. 44
2. Sende ut Nytt om gammelt, 3 nr.
3. 6 – 8 lokalhistoriske foredrag
4. 2 medlemsturer
5. Fullføre stedsnavnarbeidet
6. Engasjere oss i 200 års jubileumsprogram for utvandrerjubileet og byjubileet
7. Effektivisere styrearbeidet med interne rutiner. Bedre utnyttelse av «Styreweb».

14. Intern effektivisering med styreweb

Styreweb er en IT-løsning for effektivisering av styrearbeid i foreninger med mange medlemmer. Flere i styret har deltatt på kurs. Modulene for medlemsregister og regnskap er allerede tatt i bruk. Medlemsregisteret blir enkelt å holde a jour og det kan effektivt sende epost og SMS til medlemmene, f.eks. i tilknytning til kontingentinnkreving og utsending av Nytt om gammelt. Regnskapsmodulen er et regnskapsystem tilpasset foreningen. Det er til god hjelp for kasserer.

15. Økonomi

Fjorårets (2023) resultat var ikke tilfredsstillende, vi hadde gitt ut 3 bøker; Årbok, ny Vandrebok og Krigsgravplassbok. Nå ser det lysere ut, vi får inn-tekter av historiske seminar, og vi sparer porto.

16. Utvandrerjubileet 200 år i 2025

Grethe, Kjell og Inger Elisabeth Fryjordet er i en gruppe som jobber med dette. Vi har hatt kontakt med Henrik Wergelands Minde, som vil stille med «skuespillere».

Dato for markeringen er 15. juni 2025. Da går Skibladner ut fra Lillehammer med Augusta Laumann, 17 årigen fra Vingrom og Jevne Glassverk. I 1837 ble hun vår kommunes første kjente utvandrer.

Foto: Tove Bakken

Doublouggården. Se sak neste side.

NYTT OM GAMMELT

utgis av Fåberg og Lillehammer
historielag, Postboks 331, 2602
Lillehammer.

BANKKONTO 2000.24.19115

VIPPS-NR. 5 13 16

post@faberghistorielag.no

www.faberghistorielag.no

Formgitt av Vegard Bjørnson

Byjubileum 2027

Om to år skal det feires at «Lov om byanlegg på Lillehammer og Vingnes» ble vedtatt 8. september 1827. I den forbindelse presenterer vi eldre bygninger i Lillehammer.

Doblouggården, Storgata 42, ble oppført av Lillehammers første ordfører, Ludvig Wiese, i 1828. Det var opprinnelig bygd i empirestil, men dr Jens Torp fikk i 1895 gården bygd om til sveitserstil. Navnet sitt har gården etter dr Jørgen Dobloug som eide den fra 1916. Ivar

Rønnings manufaktur holdt til i huset fra 1921 - 2001. Et morsomt poeng er at Ivar Rønnings etterkommer, Jon Erik Rønning, er sjef for byjubileet.

Kilde: Vandreboka 2023

Skihytta, hvor årsmøtet skal avholdes.

Busstur 15.juni

15. juni markerer vi 200 års jubileet for utvandringen til Amerika. Det blir buss til Skibladnerbrygga, hvor vi vinker distriktets første utvandrer, Augusta Laumann fra Vingrom avgårde. Deretter kjører bussen til Moelv, hvor Ringsaker Teater setter opp et «spel» med en annen utvandrerfamilie. Turen går videre til Utvandremuseet utenfor Hamar, hvor vi får en guidet omvisning.

Invitasjon og program kommer senere, men sett av datoen 15.6.

Invitasjon til historielagets medlemmer

Venneforeningen for Norsk vegmuseum og Norsk kjøretøyhistorisk museum inviterer til vennekveld torsdag 13. mars 2025 kl 1800-2000 på Vegmuseet, Hunderfossen. Det blir foredrag om «Storgata blir vedtatt, Lillehammer» og et bilteknisk/historisk foredrag. Dessuten blir det informasjon om museet og venneforeningen samt tanker om å etablere et lokallag. Enkel servering.

Møtet er åpent for alle og det er ingen forhåndspåmelding.